

životních zkušeností spatřovati jen rozšířený prostředek, působiti na štědrost a dobročinnost lidí. Obžalovaný nejednal v úmyslu podvodném, by poškodil firmu »H.« na jejím majetku, nýbrž sledoval jen ten účel, by jí předstíráním vyšších úpisů naznačil, jaký asi dar má poskytnouti, jinými slovy, by ji povzbudil k úpisu co možná nejvyššímu. Podařil-li se mu trik a přizpůsobila-li firma svůj úpis předstíraným vyšším úpisům, nebyla tím protiprávně poškozena na svém majetku, poněvadž přece jen dala tolik, co z vlastní vůle dáti chtěla. Poškozena byla snad jen ješitnost a marnivost firmy, když, nechtějíc zůstatí za druhými a nechtějíc zdáti se vůči nim finančně slabší, odhodlala se k vyššímu úpisu. Jen mimochodem budíž poukázáno na to, že stejný postup obžalovaného zůstal bez účinku na občanský pivovar v Ž., který přes to, že mu předložen byl sběrací arch s úpisem D-ské továrny 2000 Kč místo správných 200 Kč, daroval pouze 100 Kč. Pro posouzení projednávaného případu je bez významu, zda do stával obžalovaný od Masarykových kolejí z upsaných milodarů provisi, poněvadž závažno jest jen, zda v jednání, kterého se dopustil vůči firmě ;H.«, jsou obsaženy zákonné náležitosti zločinu podvodu. Tomu však, jak doličeno, tak není. Bylo proto odůvodněné zmateční stížnosti vyhověti, rozsudek zrušiti a obžalovaného z obžaloby sprostiti.

Čís. 2174.

Náchylnost k nervositě a porucha nervová jako zjevy původu a rázu neuropatického samy o sobě neodpovídají pojmu »jiného pomatení smyslu« ve smyslu §u 2 písm. c) tr. zák.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Ke skutkové podstatě přečinu §u 16 čís. 1 zákona se nevyžaduje, by úmysl pachatelův směřoval k docílení nějakého dalšího účinku, než který vyplývá ze samotné zákonné definice (na př. k zastrašení).

Pojmu »shromáždění« (§ 39 čís. 2 zákona) odpovídá takový počet za určitým účelem se sešedších lidí, že se nedá dle zvláštních okolností případu ihned na prvý pohled určití, a nesejde na tom, odloučí-li se od nich nebo připojí-li se k nim jedna nebo dvě osoby. Nezáleží na tom, jsou-li shromážděny na místě veřejně přístupném, či v místnosti soukromé (deputace zaměstnanců v kanceláři zaměstnavatelově).

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1925, Zm II 232/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Uher-ském Hradišti ze dne 10. března 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §u 16 čís. 1 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost dovolává se důvodu zmatečnosti čís. 5 a 9 a) §u 281 tr. ř. Výtky rozsudku s hlediska důvodu zmatku čís. 5 čelí proti rozsudkovému výroku, podle něhož se úmysl obžalovaného nesl k tomu, by svým

výrokem »Bylo by třeba hodit do toho pořádku pár handgranátů« schvaloval zločin vraždy nebo těžkého ublížení na těle, pokud se týče, by projevil (a zjednal) souhlas s uvedenými trestnými činy. Formálně vytýká sice zmateční stížnost rozsudku v naznačeném směru neúplnost a nejasnost, pravá podstata jejich výtek jest však zjevnou jednak z úvodní věty k příslušným podrobným vývodům, podle níž prý »rozsudek nehledí stejnoměrně k okolnostem, příhodným k obraně obžalovaného, tak jako k okolnostem ho usvědčujícím,« zejména pak ze závěrečné věty, že rozsudek porušuje předpis §u 3 tr. ř. Zmateční stížnost dovolává se svědeckých údajů Arnošta Sch-a, označivšího obžalovaného jako ohromně nervosního člověka, a Antonína V-a, který uvedl, že obžalovaný má z vojny nervy úplně zkažené a že se nemůže ovládati, konečně svědecké výpovědi Ludvíka S-a, podle níž panoval za výstupu křik, že tedy jiní křičeli, ač jinými slovy stejně, a dávali na jevo svoji rozmrzelost ze stejné příčiny jako obžalovaný. Dle zmateční stížnosti vylučují ony patologické vlastnosti obžalovaného, potvrzené svědky Sch-em a V-em, jeho zlý úmysl; jde prý o pouhý výbuch nervosního člověka, nemající jiného významu než jako pouhé zaklení z rozmrzelosti. Námitka, která přichází v úvahu zřejmě jen jako výtka neúplnosti rozsudku, byla by odůvodněna pouze tehdy, kdyby skutečnosti, zdůrazňované zmateční stížností, měly rozhodný význam pro řešení otázky zavinění obžalovaného zejména po stránce subjektivní. Náchylnost k nervositě a porucha nervová jako zjevy původu a rázu neuropatického samy o sobě neodpovídají však pojmu »jiného pomatení smyslů«, v němž by pachatel nebyl sobě vědom svého činu a které by jako příčina, vylučující zlý úmysl, činilo jeho skutek ve smyslu §u 2 c) tr. zák. beztrestným. Že byl v duševním stavu, právě naznačeném, v době, kdy pronesl výrok, zjištěný rozsudkem, netvrdil o sobě ani sám obžalovaný a ani jinak nevyšlo za řízení v první stolici nic na jevo, co by nasvědčovalo podobné domněnce. Rozsudek vyhovuje tudíž předpisu §u 270 čís. 5 tr. ř. a o neúplnosti, která by jej činila zmatečným, může býti řeč tím méně, když se v jeho rozhodovacích důvodech zaznamenává jak obhajoba obžalovaného jeho dispozicí a snadným sklonem k rozčilení, tak i jeho tvrzení, že závadného výroku používá častěji jako druhu klení. V zápětí doličuje se však v rozsudkových důvodech podrobně nicotnost této jeho obhajoby a odůvodňuje se zároveň přesvědčení nalézacího soudu, dle něhož obžalovaný pronesl výrok vážně a v úmyslu v rozsudku blíže uvedeném. Tyto rozsudkové závěry docházejí, pokud jde o jejich věcný podklad, v oněch výsledcích hlavního přelíčení, na nichž jsou zbudována skutková zjištění rozsudková, plné opory, sesílené mimo to vlastními vesměs logickými a případnými úvahami nalézacího soudu. Výtky domnělé zmatečnosti rozsudku podle čís. 5 §u 281 tr. ř. nejsou tudíž než skrytým, vzhledem k ustanovení druhého odstavce §u 258 tr. ř. však nepřijatelným brojením proti soudcovskému přesvědčení. K rozčilení obžalovaného vzal nalézací soud správně zřetel pouze jako k okolnosti polehčující při výměře trestu.

Na kladné odpovědi k otázce zavinění obžalovaného nebylo by mohlo nic změnit ani, kdyby byli zároveň s ním také jiní přítomní pronesli výroky, zakládající skutkovou podstatu téhož nebo některého jiného trestného činu. Svědecká výpověď Ludvíka S-a nezněla ostatně tak, jak je

uvedena ve zmateční stížnosti, neboť svědek udal pouze, že každý mluvil něco jiného, některý že si stěžoval na drahotu, a že svědek v tom křiku neslyšel výroku obžalovaného. Ke skutkové podstatě přečinu podle §u 16 čis. 1 zákona na ochranu republiky se nevyžaduje, by úmysl pachatelův směřoval k docílení nějakého dalšího účinku, než který vyplývá ze samotné zákonné definice tohoto přečinu; podle ní postačí k skutkové podstatě již pouhé veřejné vychvalování nebo výslovné schvalování zločinu nebo přečinu, ba i prostý projev souhlasu s nimi bez jakéhokoli dále jdoucího záměru a účinku. Jsou proto bezvýznamnými, ba bezpředmětnými další vývody, jimiž zmateční stížnost dovozuje ze shora uvedených i některých dalších údajů svědků Sch-a, V-a a S-a jednak, že úmyslem obžalovaného nebylo docílení nějakého efektu, zejména zastrašení S-ova nebo Sch-ova, jednak že obžalovaný není člověkem povahy nebezpečné, který by se zabýval zločinnými úmysly, a že konečně ani jeden ani druhý z obou jmenovaných neměli a nemají z obžalovaného strachu.

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čis. 9 a) §u 281 tr. ř., zmateční stížnost namítá, že nalézací soud pokládá deputaci 8—9 osob mylně za veřejné shromáždění, kdyžť prý se příběh udál při schůzce zástupců dělníků se zástupcem zaměstnavatelovým, tudíž při schůzce, smluvené předem jako soukromé jednání soukromých osob na místě rovněž soukromém. Zmateční stížnosti nelze přisvědčiti. Zákon na ochranu republiky nezná pojmu »veřejné shromáždění« v onom smyslu, v jakém jej patrně má na zřeteli zmateční stížnost, totiž jako shromáždění lidí, které, jsouc přístupno množství lidí předem neurčenému a neomezenému, koná se na místě veřejně přístupném. Zákon podává v §u 39 pod čis. 2 výklad zákonného výrazu »veřejně« v ten smysl, že čin je vykonán veřejně, byl-li spáchán v tiskopise nebo v rozšiřovaném spise, v e s h r o m á ž d ě n í neb před zástupem. Důvod trestnosti nebo zvýšené trestnosti (§ 11 čis. 2) činů, spáchaných veřejně, spatřuje zákon na ochranu republiky zřejmě pouze v tom, že poškození neb ohrožení veřejného řádu je tím vážnější, čím větší jest okruh osob, jež postřehují nebo mohou postřehnouti trestný skutek a na něž může skutek působiti, ve zvýšeném nebezpečí, spojeném s tím, že čin byl nebo mohl býti postřehnut, zejména slovný projev byl nebo mohl býti slyšen větším počtem lidí. Postačí tudíž i pro případy, v nichž veřejnost činu přichází v úvalu proto, že byl spáchán ve shromáždění, zjištění, že byl vykonán před lidmi, sešedšími se za určitým účelem, kteří s v ý m p o č t e m vyhovují zákonnému pojmu shromáždění, že je jich totiž tolik, že se jejich počet nedá podle zvláštních okolností případu ihned na prvý pohled určit a že nesejde na tom, odloučí-li se od nich nebo připojí-li se k nim jedna nebo dvě osoby. (Rozh. sb. n. s. č. 1769.) Že osoby v počtu nejméně osm, v jejich přítomnosti pronesl obžalovaný závadný výrok, tvořily shromáždění ve smyslu právě naznačeném, zjišťuje rozsudek výslovně a ani zmateční stížnost nenamítá, že osoby, přítomné výroku obžalovaného, svým počtem neodpovídaly zákonnému pojmu shromáždění. Tím, že se dotyční i podle rozsudkového zjištění sešli a se do kancelářské místnosti S-ovy dostavili jako deputace za určitým předem smluveným účelem, byť povahy soukromé, založen byl pouze znak, odlišující je jako shromáždění od pojmu zástupu jakožto seskupení jen náhodného a je ko-

nečně s hlediska hořejších právních úvah nerozhodno, zda šlo o lidi, shromážděné na místě veřejně přístupném, či v místnosti rázu soukromého.

Čís. 2175.

K beztrestnosti urážky na cti, spáchané starostou ve vysvědčení o pověsti k žádosti soudu, stačí podle druhého odstavce Šu 490 tr. zák. důkaz pravděpodobnosti.

(Rozh. ze dne 11. listopadu 1925, Zm II 452/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudkem krajského jako odvolacího soudu v Olomouci ze dne 21. ledna 1925 porušen byl zákon v ustanovení Šu 490 odstavec druhý tr. zák., rozsudek ten, pokud se odsuzující jeho části týče, se zrušuje a krajskému jako odvolacímu soudu v Olomouci se ukládá, by, dbaje předpisu Šu 293 odstavec třetí tr. ř. v rozsahu zrušení nový rozsudek vynesl.

Důvody:

Rozsudkem okresního soudu v Unčově ze dne 2. června 1924 odsouzen byl obžalovaný podmíněčně k trestu pro přestupek podle Šu 488 tr. zák., jehož se prý dopustil obsahem vysvědčení, jež jako starosta obce D. k vyzvání krajskému soudu v Olomouci napsal a soudu zaslal o chování Maxe M-ho. Obsah vysvědčení byl mimo jiné tento: »Max M-e choval se jako starosta tak, že byl v nynějším období svržen. Po tomto pádu choval se v opilém stavu někdy tak, že je to výsměchem každému popisu (proces učitelský, chování proti pěveckému a hudebnímu sdružení atd.). Při jedné žalobě, kterou proti němu vznesl Vincenc Sch. jun., zaplatil předem zástupce Dra V-a v Olomouci a opatřil prvejším místo. Jako podnájemník honitby nechal při okružní léči srnčí kozy odstřílet, které četnictvem byly zabaveny.« Odůvodňuje rozsudek, vyvrací okresní soud hájení se obžalovaného, že jednal beztrestně jako starosta ve výkonu úřadu, a uvádí, že obžalovaný měl prý povinnost, podat krajskému soudu v Olomouci ve zprávě o pověsti a osobních poměrech Maxe M-e jen povšechný úsudek veřejného mínění o Maxu M-ovi v mravním ohledu pouze hledě na způsob chování se Maxe M-e ve společenském životě. Obžalovaný však uvedl ku posouzení pověsti Maxe M-e dvě určité skutečnosti způsobem a formou, z nichž jde zřetelně na jevo, že chtěl Maxe M-e osobně se dotknouti a urazit, zvláště prý tvrzení o opilosti: »že je to výsměchem každému popisu« bylo osobním Maxe M-e snižujícím útokem, kdežto druhé tvrzení: že Max M-e jako pachtýř honitby dal postřílet kozy, obsahuje výtku činu trestného podle honebního zákona a nemá prý s povšechným úsudkem veřejného mínění a s jeho pověstí co činiti. Okresní soud dovozuje, že obžalovaný, vydávaje vysvědčení o pověsti Maxe M-e, překročil formou i obsahem míru přípustnosti a nutnosti, formou prý tím, že uvedl určité